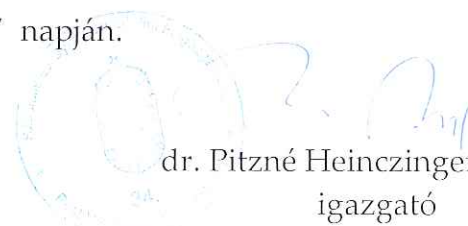

Gyermekvédelmi Központ Pest Vármegye
Szivárvány Speciális Gyermekotthon Nagykőrös
(2750 Nagykőrös, Rákóczi utca 30.)

SZAKMAI PROGRAM

Jóváhagyva 2025. február hó „20” napján.

dr. Pitzné Heinczinger Mónika
igazgató
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
Pest Vármegyei Kirendeltsége

Tartalomjegyzék

1. Alapadatok	4
1.1. Szolgáltató neve, székhelye	4
1.2. A Speciális Gyermekotthon telephelye	4
1.3. Otthon típusa	4
1.4. Férőhely száma	4
1.6. Személyi feltételek az otthon egészére	5
2. A szolgáltatás alapelvei, célja, feladata, az igénybevételének módja	5
2.1. A szolgáltatás célja	5
2.2. A szolgáltatás feladata	5
2.3. Az ellátás igénybevételének módja	5
2.4. A szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módja	6
3. A célcsoport sajátosságainak bemutatása	6
4. A feladatellátás szakmai tartalma, a biztosított szolgáltatások sajátosságai, a gondozási, nevelési, fejlesztési feladatok jellege, tartalma, módja	6
4.1. Szakmai tartalom, kapcsolatrendszerek	6
4.2. A szolgáltatás sajátosságai	7
4.3. Gondozási feladatok jellege, tartalma, módja	7
4.4. Nevelési, oktatási célok, feladatok, eszközök, képesség- és tehetséggondozás	8
4.5. Személyiség- és közösségfejlesztés feladatai	9
4.6. A teljes körű ellátás biztosítása	9
4.6.1. Étkezés	9
4.6.2. Ruházattal való ellátás	10
4.6.3. Tisztálkodás	10
4.6.4. Egészségügyi ellátás	10
4.6.5. Oktatás	10
4.6.6. Vallásgyakorlás, nemzeti etnikai nevelés	10
4.6.7. Kimenő	10
4.6.8. Zsebpénz	11
4.7. Magatartási problémák kezelése	11
4.7.1. A gyermek személyes szabadságának korlátozása	12
4.7.2. Nevelési felügyelet	13
4.8. Az otthonból történő elbocsátás	14
4.9. Adatvédelem	14
5. A gyermek kapcsolattartása a családdal, a számára releváns személyekkel és az előző gondozási hellyel	15
5.1. A speciális gyermekotthon és a gyermek kapcsolattartása a szülőkkel	15
5.2. Látogatás rendje	16
5.3. A speciális gyermekotthon kapcsolata az iskolákkal	16
6. Szabadidő	17
7. Ellenőrzés, értékelés	177
7.1. A munkatársak ellenőrzése speciális gyermekotthoni szinten	177
7.2. A speciális gyermekotthon hatósági ellenőrzése	188

8. A szolgáltatást nyújtók feladatai.....	18
8.1. Dokumentációk vezetése.....	18
8.2. A szolgáltatók szakmai felkészültségének biztosításának módja.....	19
8.3. Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme.....	21
9. Érdekképviselés.....	23
Gyermekönkormányzat.....	23
Érdekképviselési Fórum.....	23
10. Kapcsolatrendszer a területileg illetékes pszichiátriai gondozóval.....	244
11. Eredmények.....	24
12. Eszközök, felszerelések jegyzéke.....	24
13. Szakmai kiegészítés – bevezetett rendszerek.....	255
ZÁRADÉK.....	32

1. Alapadatok

1.1. Szolgáltató neve, székhelye

Gyermekvédelmi Központ Pest Vármegye
1148 Budapest, Fogarasi út. 22.

1.2. A Speciális Gyermekotthon telephelye

2750 Nagykőrös, Rákóczi utca 30.

1.3. Intézmény típusa

Speciális Gyermekotthon

1.4. Férőhely száma

15 fő fiúgyermek

1.5. Elhelyezési feltételek

A Gyermekvédelmi Központ Pest Vármegye, Szivárvány Speciális Gyermekotthon Nagykőrös (továbbiakban: Intézmény) ellátási területe Pest vármegye. Pest vármegye népessége a legnagyobb az országban és egyben az ország növekvő népességű megyéje is, az elmúlt 10 év során itt nőtt legdinamikusabban a népesség. Korstruktúrája kedvező, bár területileg jelentősen differenciált. Az elmúlt években, Pest vármegyében a szakellátásba történt beutalások tekintetében a következő tendencia tapasztalható:

- növekszik a tizenévesek, különösen a fiúk beutalásának száma,
- növekszik a beutaltak között a speciális és kettős szükségletűek aránya,
- elégtelen a szükségletnek megfelelő férőhelyek száma, továbbá összességében sem növekszik a férőhelyek száma.

Az Intézmény a Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság szakmai véleménye és az illetékes gyámhatóság határozata alapján fogadja a gyermekeket.

A pedagógiai munkát és gondolkodásmódot „a gyermek mindenekfelett álló érdeke” elv határozza meg.

Két csoport működik, a csoportonkénti bontás a hálók szerinti elkülönítéssel került kialakításra, a nappali, a konyha, a közös helyiségek használata közösen történik a két csoport által. Három négyágyas és egy háromágyas háló, konyha, étkező, vizesblokk, foglalkoztató tanulószoba, nappali helyiség állnak a gondozásban lévő gyermekek rendelkezésére.

Az ellátásukat, nevelésüket biztosító dolgozók számára egy nevelői szoba és egy mosdóhelyiség áll rendelkezésre. A szakmai feladatok ellátását segíti továbbá egy raktárhelyiség, egy vezetői iroda. Biztonsági elkülönítő az Intézményben kialakításra került.

Az intézmény fejlesztése során kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a privát terek, mosdók, fürdőszobák tervezése, felújítása, átalakítása során minél inkább érvényesüljön - a túlszűfolttság elkerülésének és megfelelő felügyelet biztosításának igénye mellett - a gyermekek magánéletének védelme.

1.6. Személyi feltételek az Intézmény egészére

- Intézményvezető: 1 fővel biztosított,
- Gyermekotthoni nevelő: 4 fővel biztosított,
- Fejlesztőpedagógus: 1 fővel biztosított,
- Gyermekvédelmi ügyintéző: 1 fővel biztosított,
- Gyermekvédelmi asszisztens: 2 fővel biztosított,
- Gyermekfelügyelő: 6 fővel biztosított,
- Pszichológus: 1 fő biztosított.

2. A szolgáltatás alapelvei, célja, feladata, az igénybevételenek módja

2.1. A szolgáltatás célja

Az Intézmény a Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság szakmai véleménye alapján speciális ellátási szükségletű gyermekek számára biztosít otthont nyújtó ellátást.

Az Intézmény az elhelyezéssel, gondozással segítséget nyújt a szocializációban, a reszocializációban, elősegíti a rehabilitációt és a rehabilitációt a korábbi gondozási helyre való visszatérés vagy önálló életre való felkészítés érdekében.

2.2. A szolgáltatás feladata

Az Intézmény feladata az ott elhelyezett gyermekek teljes körű otthont nyújtó ellátása. Az Intézmény biztosítja a Pest vármegyei gyermekvédelmi szakellátásban nevelésbe vett

- súlyos személyiségfejlődési zavarokkal bekerülő, illetve súlyos pszichotikus vagy neurotikus tüneteket mutató,
- súlyos beilleszkedési zavarokat, vagy súlyos disszociális magatartást tanúsító,
- pszichoaktív szerekkel küzdő, 12. életévét – kivételesen indokolt esetben 10. életévét - betöltött fiúgyermekek számára a gyermek állapotához igazodó speciális ellátást.

2.3. Az ellátás igénybevételenek módja

Az Intézmény a Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság szakmai véleménye, illetve az illetékes gyámhatóság határozta alapján a nevelésbe vett, speciális vagy kettős ellátási szükségletű gyermekek számára biztosít otthont nyújtó teljes körű, valamint állapotukhoz igazodó speciális ellátást legfeljebb kétéves időtartamra. A Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság vizsgálata, illetve szakmai véleménye alapján kivételesen indokolt esetben,

- a gyermek terápiájának, a tanítási évnél vagy a gyermek képzésben való

részvételének a befejezésére tekintettel, legfeljebb egy évvel meghaladhatja a két évet, vagy

- a speciális szükséglet fennállásáig meghosszabbodhat.
- Ha a gyermek távolléte a három hónapot meghaladja, a távollét idejére a gondozási helyen – ideiglenes hatállyal vagy nevelésbe vétel elrendelésével egyidejűleg, ideiglenes gondozási hely kijelölésével – más gyermek helyezhető el.

2.4. A szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módja

Az újonnan bekerülő gyermekeket szóban csoportmegbeszélésen tájékoztatják a Házi rend tartalmáról, melynek megismerését aláírásukkal igazolnak. A fentiek mellett az Intézmény Házi rendje a gyermekek számára jól elérhető helyen, a faliújságon kifüggesztésre kerül. Az Intézmény Napirendje szintén ekkor kerül megbeszélésre.

A gyermekjogi képviselő elérhetősége, a pszichológus fogadóórája az Intézmény közös helyiségében lévő faliújságon megtalálható.

3. A célcsoport sajátosságainak bemutatása

Az Intézmény súlyos személyiségfejlődési zavarokkal bekerülő, illetve súlyos pszichotikus vagy neurotikus tüneteket mutató, súlyos beilleszkedési zavarokat, vagy súlyos disszociális magatartást tanúsító, továbbá pszichoaktív szerekkel küzdő 12. életévét – kivételesen indokolt esetben 10. életévét – betöltött fiúgyermek számára nyújt a gyermek állapotához igazodó speciális ellátást.

4. A feladatellátás szakmai tartalma, a biztosított szolgáltatások sajátosságai, a gondozási, nevelési, fejlesztési feladatok jellege, tartalma, módja

4.1. Szakmai tartalom, kapcsolatrendszerek

- Esetkezelő, gondozási, nevelési, rekreációs, egészségügyi és étkezési szolgáltatási rendszerek működtetése belső és külső szakemberek segítségével (mentálhigiénés szakember, fejlesztő pedagógus, pszichológus, pszichiáter).
- A gyermek speciális szükségleteihez, állapotához igazodó terápiás foglalkozások szervezése, lebonyolítása.
- Széles körű kapcsolatrendszer kialakítása és fenntartása a gyermekvédelemben érintett társintézményekkel, a gondozásba, ellátásba bevont egyéb szolgálatokkal, köznevelési és egészségügyi intézményekkel, rendőrséggel, Pártfogó Felügyelői Szolgálat, gyermekjogi képviselővel, támogatókkal (helyi egyházak, iskolák, vállalkozások).
- A gyermekvédelmi gyámok, – mint a nevelésbe vett gyermekek törvényes képviselői és vagyonkezelői – valamint a Gyermekotthon – mint a teljeskörű ellátást nyújtó gondozási hely – közötti feladatmegosztás, illetve együttműködés tartalmára vonatkozóan a Belügyminisztérium által „Gyermekvédelmi gyámság” címen kiadott módszertani útmutató az irányadó.
- A bekerülő gyermekek és az Intézményben élő gyermekek, illetve a gondozó

felnőttek közötti kapcsolatok tudatos, terv szerinti vezetése, elfogadáson, belátáson alapuló kötődéses, emocionális alapokon álló kapcsolat kialakítása esetmegbeszélésekkel, csoportértekezletekkel.

- Rekreációs, kulturális, sport, szabadidős és szórakozási igények kielégítése.

4.2. A szolgáltatás sajátosságai

- Teljes körű ellátás biztosítása, mely az Intézményben elhelyezett gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését segíti elő. Az Intézmény valamennyi munkatársának feladata a bekerülő gyermekek számára otthonná váljon az Intézmény, érezze a szeretetet, az elfogadást, a bizalmat.
- Az otthont nyújtó ellátás mellett, egyéni szükségleteknek megfelelő speciális ellátás biztosítása a gyermekeknek. A speciális ellátás sajátossága, hogy az Intézmény személyre szabott egyéni és csoportos terápiás programokkal, pszichés megsegítéssel, szakrendeléseken való részvétellel, kiemelt odafigyeléssel igyekszik a szociális és tanulmányi lemaradásaikat pótolni, a lehetőségekhez mért szinten személyiségkorrekciót végezni. Az Intézményben dolgozó minden munkatárs felé alapvető elvárás a nagyfokú türelem és empátia.

4.3. Gondozási feladatok jellege, tartalma, módja

Az Intézmény Napirendjét, működési szabályait, a gondozottak jogait és kötelezettségeit a Házi rend szabályozza, amelynek betartása és betartatása mind az Intézmény dolgozói, mind a gyermekek számára kötelező. A Házi rend az Intézmény Szakmai Programjának mellékletét képezi. A Házi rend felülvizsgálata évenként, de szükség szerint gyakrabban is megtörténik. A Házi rend keretszabályain belül az egyéni szükségletek, és teljesítmények szerinti méltányosságnak van helye. A gyermekek életkoruknak megfelelően vesznek részt a gondozási helyen végzendő tevékenységekben, feladatokban.

A feladatok ellátását az elhelyezettek felnőtt irányítás mellett végzik, az önállóság tanulása, hivatalos ügyek intézése, az önkiszolgáló munka gyakorlása, az önálló életre való felkészülés aspektusából. (takarítás, mosás, vasalás, főzés előkészítése, önálló főzés, kerti munkák, udvar rendben tartása stb.). Az Intézmény napi életét a Napirend szabályozza.

Az Intézmény ösztönzi az energiával való takarékos gazdálkodást, valamint a zsebpénzzel és más juttatásokkal való mértékletességet.

Figyelmet fordít arra, hogy a gyermekek személyes környezetét saját maguk alakítsák ki, személyes tárgyaikat ők tárolhassák. Gyűjtsék és fordítsanak gondot emléktárgyaik megőrzésére.

A gyermekek vegyenek részt az érdekképviseleti munkában és tanulják meg az érdekérvényesítés elfogadott módját, formáit.

A gondozottak egészségügyi alapellátását a körzeti házi orvos látja el, szükség esetén a pszichiáter szakorvosi ellátás is megoldott. Figyelemmel kísérik az esetlegesen egészségi állapotuk miatt speciális ételmezésre utalt gyermekek külön ellátását. Szűrővizsgálatokat szervez a gyermekek számára, és hangsúlyt fektet az egészségügyi preventív módszerek alkalmazására.

A gyermekek étkeztetése napi 5-ször, a hatályos jogszabályoknak megfelelően az Intézmény konyháján való főzéssel valósul meg. Szorgalmi időben a déli főétkezés az Intézményben vagy iskolai menzán biztosított. A további étkezések rendszerint az Intézményben biztosítottak. Az étlapok összeállítása a gyermekekkel együtt történik, figyelemmel a speciális, különleges, állandó vagy átmeneti szükségletekre.

4.4. Nevelési, oktatási célok, feladatok, eszközök, képesség- és tehetséggondozás

A gyermekek anamnézissel érkeznek az Intézménybe. Az Egyéni gondozási-nevelési tervet (továbbiakban: GH-1) a gyermekotthoni nevelő, a pszichológus, a fejlesztő pedagógus, a gyermekvédelmi gyám és a szakmai vezető készítik a gyermek és szülei bevonásával, a fiataalt érintő elhelyezési terv és javaslat alapján. A terv célja elősegíteni a gyermek szocializációját, reszocializációját, rehabilitációját és rehabilitációját a korábbi gondozási helyre való visszatérés vagy önálló életre való felkészítés érdekében, meghatározni a fentiekhez kapcsolódó feladatokat és az azokért felelős személyeket. A tervet szükség szerint kell a fenti személyeknek egyeztetés alapján módosítani.

Az Intézmény az egyéni és csoportos aktivitás szintjén egyaránt elősegíti az egyéni tanrend szerint tanulók iskolai keretek közé történő visszatérését, ehhez fejlesztő- és gyógypedagógus segítségét veszik igénybe. Fejlesztik a számítástechnikai készségeket, internet hozzáférés biztosított az Intézményben, illetve a helyi könyvtárban.

A szomatikus nevelés különböző tevékenységformáit biztosítják a helyi sportudvaron (foci, ping-pong, kosárlabda), valamint az iskolai és városi sportkörökben.

A fentiek mellett az Intézmény pinceszintjén, egy professzionális színvonalon kialakított kondicionáló terem áll a gyermekek rendelkezésére, amelyet felnőtt felügyelete mellett rendszeresen igénybe vesznek.

Fejlesztik a kommunikációs készségeket, sok esetben a kifejezőmód sem megfelelő, gyenge a szókincs. Ennek fejlesztése az Intézmény feladata, amelyet játékokkal, memoriterekkel, valamint szituációs játékok segítségével valósítanak meg.

Hasznos módszer az emocionális támogatás és nevelés zeneterápiás eszközökkel.

Képesség- és tehetséggondozás:

A gyermekvédelmi szakellátásban élő gyermeknek olyan kihívásokkal kell megküzdenie, amelyek speciális támogatást tesznek szükségessé: olyan tervezett szakmai jelenlétet, amely a gyermek jóllétét szolgálja. A képesség- és a tehetséggondozás e támogatásnak a része, vagyis nem különíthető el a gyermek jóllétének megteremtésétől. A hatékony fejlesztőmunka, illetve az eredményes képesség- és tehetséggondozás érdekében mindenekelőtt meg kell ismerniük a gyermeket. Ez az információszerzés nem egyszeri, nem a kezdetre korlátozott, hanem folyamatos, kiterjed a gondozás-nevelés teljes időtartamára.

A gyermekről szerzett ismeretekhez igazítottan kell meghatározni azokat a beavatkozásokat, amelyek a gyermek hatékony felkészítését szolgálják, szintén a szakellátás teljes időtartamára kiterjedően.

A képességfejlesztés, illetve tehetséggondozás összetett folyamatában személyre szabott módon szükséges meghatározni a beavatkozás részleteit, vagyis a felelőst, az időpontot, a

feladatot és a módszert. Ebben a feladatban nyújt komplex szakmai támogatást a Belügyminisztérium által „Képesség- és tehetséggondozás a gyermekvédelmi szakellátásban” címen kiadott módszertan, amely a Szakami Egység szakemberei számára gyakorlati útmutatót, valamint széleskörű eszköztárat biztosít az eredményes feladatellátás érdekében.

A nevelési feladatok gyakorlati megvalósulása:

- Szociális rendszerekben való működés megtanulása (családi és egyéb közösségi szociális szerepek, érzelmek megfelelő analizálása) az Intézmény napi csoportműködésén keresztül.
- Következetes, tiszta, kiszámítható követelmények és szabályok felállítása, a normakövető magatartás, beilleszkedés, toleráns viselkedés elérésének érdekében.
- Az önálló és csoportmunka iránti fogékonyság és készség kialakítása az Intézmény életéhez kapcsolódó tevékenységekbe való bevonással.
- Ösztönző rendszerek működtetése (jutalomkimenő, kimenőmegvonás stb.).
- Többoldalú segítő kapcsolatrendszerben történő támogatás az érzelmi, erkölcsi tanulás folyamatának elősegítésére.
- A nevelési folyamatban kiemelt szerepet kell kapnia a biztonságos internet- és médiahasználat (ideértve a zaklatás internetes formáival szembeni hatékony fellépést) elősegítéséhez szükséges nevelés, oktatás, képzés megszervezésének.

4.5. Személyiség- és közösségfejlesztés feladatai

- Személyiségkorrekciós és tanulássegítő módszerek.
- Egyéni, vagy csoportos pszichoterápiák.
- Egyéni segítő kapcsolat kialakítása.
- A csoport, mint személyiség-formáló módszer.
- Kommunikációs fejlesztés.
- Figyelemfejlesztés.
- Percepciófejlesztés.
- Testséma-fejlesztés.
- Szenzoros-integráció fejlesztés.
- Mozgásterápiás módszerek.

A közösségfejlesztés, közösségkialakítás a csoportosan végzett feladatokban, szabadidős és egyéb tevékenységekben történik, figyelemmel kell azonban lenni a spontán csoportalakulásra, az esetlegesen szükségessé váló beavatkozás során a csoportkijelölés nevelési célzattal éppen az ügyeletes nevelő feladata és kötelessége is.

4.6. A teljes körű ellátás biztosítása

4.6.1. Étkezés

A heti étlapot a jogszabályban meghatározott feltételek szerint az Intézményvezető állítja össze a gyermekek ésszerű javaslatainak figyelembevételével. A gyermekek napi

ötszöri étkezésben részesülnek, diétás étkezést szükség szerint biztosít az Intézmény. Közegészségügyi okokból a lakószobákban élelmiszer tárolása tilos!

4.6.2. Ruházattal való ellátás

Az Intézményben élő gyermekek a teljes körű ellátás részeként saját ruhatárral rendelkeznek, melynek pótlása, javíttatása folyamatosan, szükség szerint történik. Saját ruhák mosása felügyelet mellett, mosógépben történik.

4.6.3. Tisztálkodás

Az Intézmény lakóinak és dolgozóinak törekedniük kell a higiénés követelmények betartására. A gondozók kötelesek biztosítani a gyermekek életkorának, képességeinek megfelelően a szükséges mértékű segítséget a tisztálkodásban is. A gyermekek a fürdő helyiséget időbeli korlátozás nélkül ésszerű határokig vehetik igénybe, természetesen a társaik igényeit figyelembe véve. A tisztálkodó-, tisztítószerket az Intézmény biztosítja.

4.6.4. Egészségügyi ellátás

Az orvos utasítására a szükséges egészségügyi ellátás igénybevételéről az Intézmény gondoskodik. Orvosi vizsgálatra, kezelésre a gyermeket el kell kísérni. A szükséges gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök biztosítása az Intézmény feladata. Betegség esetén, az orvos utasításainak megfelelően az ápolásról, illetve a gondozásról a szolgálatban lévő munkatárs gondoskodik. A súlyos fertőző betegségek megelőzése érdekében a gyermekeket szűrni kell. A pszichiátriai, illetve egyéb gyógyszerek tárolása zárható gyógyszereszekrényben történik, a gyógyszerkészletről, illetve a felhasználásról nyilvántartást kell vezetni.

4.6.5. Oktatás

Amennyiben szükséges, az iskolai oktatásban-nevelésben való részvételről (beíratás, bejárás, kollégium) az intézményvezető gondoskodik. Az esetleges egyéni tanrend szerint tanulók és az iskolába járók egyaránt napi korrepetálásban és fejlesztésben részesülnek.

4.6.6. Vallásgyakorlás, nemzeti etnikai nevelés

Minden gyermek saját meggyőződése, igénye szerint részt vehet vallási oktatásban, nevelésben. Az Intézmény támogatja a vallás gyakorlását, vallásos közösségbe való tartozást. A részvételhez szükség szerint kíséretet biztosít az Intézmény. Minden gyermeknek lehetősége van arra, hogy nemzeti, etnikai hovatartozásának megfelelő ismeretekhez jusson, valamint ehhez kapcsolódó kulturális programokon vegyen részt.

4.6.7. Kimenő

A gyermekek csak az intézményvezető, a nevelő, vagy a gyermekfelügyelő engedélyével és tudtával hagyhatják el az Intézmény területét. Csoportos kimenő: az intézményvezető, a nevelő, vagy a gyermekfelügyelő kíséretével (közös programok esetén) történik. Az egyéni kimenő feltételei:

- az intézményvezető, a nevelő, a gyermekfelügyelő előzetes engedélye,
- a visszatérés időpontjának, módjának meghatározása, e feltétel következetes betartása,

- életkor szerinti egyéni elbírálás (lásd a Napirendben),
- megfelelő magatartás, tanulmányi eredmények, szorgalom, munka.
- Az engedély nélküli eltávozással kapcsolatosan a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi költségvetési szervek, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet előírásai szerint szükséges eljárni. Engedély nélküli eltávozás esetén az Intézmény kezdeményezi a körözés kiadását az illetékes rendőrkapitányságnál. A gyermek visszatérését követően az Intézményben a gyermekvédelmi gyám bevonásával folytatott egyéni beszélgetés keretében fel kell tární az engedély nélküli eltávozása okát és körülményeit, valamint az eltávozás alatt vele történeteket, tartózkodási helyét, megélhetése forrásait. A beszélgetés megtörténtét és tartalmának lényegét írásban dokumentálni kell, és a szükséges intézkedéseket meg kell tenni.
- megfeleleő magatartás, tanulmányi eredmények, szorgalom, munka.

4.6.8. Zsebpénz

Az Intézményben minden gondozott gyermek részére zsebpénzt biztosít a jogszabályban meghatározott mértékben.

A zsebpénz átadásáról a speciális Intézmény vezetője gyermekenként az előírásoknak megfelelő nyilvántartást vezet. A gyermek a zsebpénzét szabadon elköltheti.

Az Intézmény a gyermek zsebpénzének kezelését a működtető Intézmény Csoportgazdálkodási Szabályzat szerint végzi. Engedély nélküli eltávozás idejére zsebpénz nem illeti meg a gyermeket.

4.7. Magatartási problémák kezelése

Fő hangsúly a jutalmazásra helyeződik, hiszen a jutalmazás pozitív motivációja a speciális ellátást igénylő gyermekeknél kiemelt jelentőséggel bír. A jutalom a feltételek fennállása esetén lehet kollektív is.

Általános elv, hogy büntetésre, szankcionálásra csak végső esetben kerüljön sor. A feddés, a rosszallás kifejezése legyen a jellemző. Járjon együtt az esemény megbeszélésével, elemzésével, az ismétlődés elkerülésére vonatkozó javaslattal. Csak az egész csoportot érintő negatív történet esetén kezelik a problémát csoport szinten. A büntetés nem lehet öncélú, kollektív, megszégyenítő, nem sértheti a gondozott emberi (gyermeki) jogait. A büntetések kiszabásakor figyelembe kell venni, hogy a gyermekotthonban elhelyezett gyermekek többsége traumatizált, magatartási normái, adaptációs készségei hiányosak, csökkentek, vagy torzultak, ezért a büntetésre nem úgy reagálnak, mint a normál családban nevelkedő gyermekek. Nem lehet a büntetés tárgya: zsebpénzmegvonás, házimunka. Fontos, hogy a büntetésbe semmilyen módon ne vegyen részt a másik gyermek, mint "ítéletvégrehajtó", a nevelő megbízottja.

A szankcionálás legyen felelősségre vonás, melyet követ egy segítő célzatú, terápiás beszélgetés, hogy rögtön tudatosuljon a gyermekben cselekményének súlya és annak következménye.

4.7.1. A gyermek személyes szabadságának korlátozása

A hatályos jogszabályok értelmében, ha a nevelésbe vett gyermek egészségi vagy pszichés állapota következtében saját vagy mások életét, egészségét közvetlenül veszélyeztető magatartást tanúsít és ez csak teljes körű ellátásának azonnali, biztonsági elkülönítőben, zárt körülmények közötti felügyeletével hárítható el, az Intézmény vezetője a gyermeket személyes szabadságában korlátozhatja.

Amennyiben a gyermek a leírt magatartást tanúsítja, úgy az Intézmény vezetője, távollétében pedig az ügyeletes vezető haladéktalanul írásban rendeli el a gyermek személyes szabadságának korlátozását.

A személyes szabadság korlátozásának e formája még nem jelent nevelési felügyeletet, kizárólag speciális gyermekotthonban rendelhető el, időtartama maximum 48 óráig tarthat.

A személyes szabadság korlátozását elrendelő vezető/ügyeletes vezető a gyermek felügyeletét ellátó munkatársának, vagy pszichológusának vagy az Intézmény orvosának kezdeményezésére, rendeli el a személyes szabadság korlátozását, kijelölve a helyiséget/helyiségeket, ahol a gyermeknek tartózkodnia kell. Az elrendelésről tájékoztatja a gyermeket, ha szükséges, a gyermek állapota megkívánja, akkor két tanú előtt teszi meg a tájékoztatást. Tájékoztatja a személyes szabadságában korlátozott gyermeket arról, hogy az Intézmény területét nem hagyhatja el, köteles az elrendelő által kijelölt helyiségben/helyiségekben tartózkodni. A tájékoztatás menetéről, módjáról feljegyzést készít.

A személyes szabadság korlátozása során az elrendelő megítélése szerint a korlátozás időtartamára vagy annak első 24 órájára a biztonsági elkülönítőt is megjelölheti, ebben az esetben az elrendeléssel egyidejűleg intézkednie kell a gyermek haladéktalan orvosi vizsgálatáról is. Az orvos észrevételeit, javaslatait feljegyezteti, az orvossal aláírhatja.

A gyermek biztonsági elkülönítőben történő elhelyezésének időtartamára vonatkozóan az orvos javaslata az irányadó, de maximum 24 óráig tartózkodhat a személyes szabadságában korlátozott gyermek a biztonsági elkülönítőben. A biztonsági elkülönítőben töltött maximum 24 órát követően, ha szükséges, további 24 óráig a személyes szabadságának korlátozása fenntartható, megjelölve az Intézmény azon helyiségét, helyiségeit, amelyekben tartózkodnia kell a gyermeknek.

Amennyiben a gyermek magatartása, állapota 24 óra alatt nem változik, az Intézmény vezetője, vagy ügyeletes vezetője gondoskodik a gyermek fekvőbeteg-ellátó intézménybe szállíttatásáról. Ennek szükségességének okát és időpontját, a fekvőbeteg-ellátó intézmény pontos címét, elérhetőségeit és a kezelőorvos nevét feltünteti.

Az Intézményben elhelyezett gyermek általános tájékoztatása a személyes szabadság korlátozásának, illetve nevelési felügyeletének elrendeléséről a felvételével egyidejűleg történik, erről írásos dokumentáció készül.

Az Intézmény vezetője a személyes szabadság korlátozásakor nem korlátozza a kapcsolattartásra jogosult személyekkel gyámhatósági határozatban szabályozott kapcsolattartást. A kapcsolattartási jog korlátozása nem tartozik bele a személyes szabadság korlátozásának körébe. A biztonsági elkülönítőben is biztosítani kell a kapcsolattartás lehetőségét az arra jogosultaknak, a megfelelő időben.

A gyermek tájékoztatásán túl, a személyes szabadság korlátozásának írásbeli elrendeléséről és annak okáról, megszüntetéséről, a nevelési felügyelet elrendelésének

kezdeményezéséről az elrendelő (Intézmény vezetője, ügyeletes vezető) haladéktalanul, de legkésőbb 36 órán belül értesíti a gyermekvédelmi gyámot, a gyermekjogi képviselőt, vármegyei Gyermekvédelmi Szakértői Bizottságot és az illetékes gyámhatóságot.

A gyermekjogi képviselő az értesítést követően 36 órán belül felkeresi az Intézményt, mellyel jogszabályi kötelezettségének tesz eleget. Az Intézmény vezetője, távollétében az ügyeletes vezető lehetőséget biztosít arra a gyermekjogi képviselőnek, hogy a gyermekkel találkozhasson, négy szemközti beszélgetést folytathasson, a helyszínen tájékozódhasson, információt kérhessen.

A gyermekjogi képviselő, ha a személyes szabadság korlátozásán túl a nevelési felügyelet elrendelésének kezdeményezése is megtörténik az Intézmény vezető részéről, képviseli a gyermeket a gyámhatóság, a bíróság előtt, részt vesz a gyámhatósági meghallgatáson, felülvizsgálaton.

4.7.2. Nevelési felügyelet

A személyes szabadság korlátozásáról szóló tájékoztatással egyidejűleg az Intézmény vezetője kezdeményezi az illetékes gyámhatóságnál a nevelésbe vett gyermek nevelési felügyeletének elrendelését, ha előreláthatólag a személyes szabadság korlátozása negyvennyolc órát meghaladóan szükséges.

A nevelési felügyeletet elrendelő gyámhatósági határozat meghozataláig törekedni kell:

- a gyermek gyors kivizsgálására,
- a veszélyeztető magatartás megszüntetésére,
- a gyors állapotromlás megelőzésére.

A fentiek érdekében megtett lépéseket írásban dokumentálni szükséges.

A gyámhatóság az intézményvezető kezdeményezésére elrendeli a gyermek nevelési felügyeletét, ha a gyermek egészségi vagy pszichés állapotának zavara következtében olyan magatartást tanúsít, amely – a saját vagy mások életére, testi épségére – jelentős veszélyt jelenthet, illetve közvetlen vagy súlyos veszélyt jelent, feltéve, hogy ez csak zárt körülmények között biztosított teljes körű ellátással, kivizsgálással és terápiával hárítható el.

A nevelési felügyelet elrendelésének kezdeményezését követően a gyámhatóság beszerzi a gondozási hely szerint illetékes vármegyei gyermekvédelmi szakértői bizottság szakvéleményét, amely bizottság az intézményvezető által megküldött, a nevelési felügyelet elrendelésének kezdeményezéséről szóló értesítés kézhezvételétől számított 3 napon belül megküldi szakvéleményét a gyámhatóságnak. A bizottság lehetőség szerint az Intézményben vizsgálja meg a gyermeket. Az Intézményben kell lehetőséget biztosítani szükség esetén a gyámhatósági meghallgatás lebonyolítására is.

A gyermek részére a gyámhatóság haladéktalanul kirendeli a gondozási hely szerint illetékes gyermekjogi képviselőt, aki mind a gyámhatósági, mind a bírósági eljárás során ellátja a gyermek képviselőtét.

A gyermek nevelési felügyeletének időtartama alatt a nevelési felügyeletet elrendelő gyámhatósági határozatban foglaltak az irányadóak.

A gyámhatósági határozat tartalmazza:

- a nevelési felügyelet kezdő időpontját és időtartamát,
- a szükséges gyógykezelés vagy gyógyító eljárás megjelölését,

- a gyermek nevelési felügyelet időtartama alatti tartózkodási helyét, az Intézmény helyiségeinek meghatározásával,
- a gyermek hozzátartozóival való kapcsolattartásának szabályozását,
- a nevelési felügyelet felülvizsgálatának időpontját,
- az azonnali végrehajtásra vonatkozó jogszabályi hivatkozásokat.

A nevelési felügyelet maximális időtartama nem haladhatja meg a 2 hónapot. A gyámhatóság a nevelési felügyeletet szükség szerint, de legalább havonta felülvizsgálja, a vármegyei gyermekvédelmi szakértői bizottság szakmai véleményének figyelembevételével.

A gyámhatóság a nevelési felügyeletet elrendelő határozatot 3 napon belül megküldi felülvizsgálatra a bíróságnak. A bírósági felülvizsgálat eredményétől függetlenül a határozat azonnal végrehajtható. A bíróság a határozat kézhezvételétől számított 15 napon belül határoz a nevelési felügyelet fenntartásáról vagy megszüntetéséről.

A gyámhatóság határozattal megszünteti a nevelési felügyeletet:

- hivatalból,
- vagy az intézményvezetőnek, a gyermeknek, a gyermek törvényes képviselőjének, a gyermekjogi képviselőnek kérelmére, a kérelem kézhezvételét követő 8 napon belül,
- vagy a bíróság erre irányuló döntése alapján a bírósági döntést tartalmazó határozat kézhezvételét követő 8 napon belül.

Mind a személyes szabadság korlátozásával, mind a nevelési felügyelettel kapcsolatos adminisztráció külön kezelt és nyilvántartott dokumentumrendszerben kerül rögzítésre, a működtető Intézmény által kidolgozott protokoll szerint.

4.8. Az Intézményből történő elbocsátás

Az Intézményből történő elbocsátás szakmai előkészítése, lebonyolítása kiemelt szakmai feladat, hiszen bármilyen okból szűnik meg a gyermek intézményi elhelyezése, ez az élethelyzetében jelentős változást okoz, továbbá a csoport életében is kezelendő e változás. Az elhelyezés megszűnésének okához igazodva előkészítjük a gyermek távozását és életkorához, személyiségállapotához igazodva értékeljük vele az Intézményben eltöltött időszakot. Segítjük jövője megtervezését és intézményi kapcsolatainak lezárását, biztosítjuk búcsúzásához a megfelelő feltételeket.

4.9. Adatvédelem

Az ellátottak és hozzátartozóik adatait az intézmény az adatvédelmi jogszabályi előírásokban foglaltak szerint, illetve a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) adatkezelésre vonatkozó szabályainak megtartásával kezeli.

5. A gyermek kapcsolattartása a családdal, a számára releváns személyekkel és az előző gondozási hellyel

5.1. Az Intézmény és a gyermek kapcsolattartása a szülőkkel

Az Intézményben lehetőség van a látogatók fogadására a Házirendben foglaltaknak megfelelően. A gyámhatósági határozatban foglalt, kapcsolattartásra vonatkozó előírások betartása minden fél számára kötelező. Szükség esetén a gondozási hely közreműködik a gyermek kapcsolattartás helyszínére, illetve visszavitelének megszervezésében.

A családi kapcsolatokon túl támogatható a gyermek számára fontos és érdekében álló kapcsolatok ápolása, valamint az eredeti gondozási hellyel való kapcsolattartás. Ezen utóbbi kapcsolatokról való döntésbe be kell vonni a gyermekvédelmi gyámot, a szakszolgálatot, a gyámhatóságot, illetve a szakmai vezetőt.

A kapcsolattartás ideje, formája, módja, és a gyermekre gyakorolt hatása az előírt formátumnak megfelelő kapcsolattartási naplóban kerül rögzítésre. A kapcsolattartási napló vezetéséért a szolgálatot elító nevelő, gyermekvédelmi asszisztens vagy gyermekfelügyelő a felelős.

Az nevelésbe vett gyermek látogatását, eltávozását és szabadságának engedélyezését a gyámhatósági határozat alapozza meg.

A kapcsolattartás lehetséges formái:

- látogatás az Intézményben (folyamatos kapcsolattartás, felügyelt kapcsolattartás),
- időszakos kapcsolattartás – a gyámhatósági határozat alapján,
- levelezés,
- telefonkapcsolat,
- ajándékozás, csomagküldés.

A folyamatos kapcsolattartás szabályai:

Amennyiben a szülő, hozzátartozó, illetve ismerős, barát stb. a gyermek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését veszélyeztető állapotban (alkoholos, drogos befolyásoltság) érkezik, vagy fertőző betegség gyanúja áll fenn, a gyermeket nem látogathatja. A látogatás pótlására az intézményvezetővel történt egyeztetés után, az Intézmény látogatási rendje szerint lehetőség van.

Látogatási idő:

- szombat – vasárnap és ünnepnapokon 9.00 – 11.00 óra között,
- az intézményvezetővel történt előzetes egyeztetés alapján, hétköznapokon 16.00 – 18.00 óra között.

A látogatásra csak a gyámhatóság által meghatározott keretek között kerülhet sor (jelenlévők, ideje, időtartama, formája, például: felügyelet mellett vagy felügyelet nélkül).

A látogatásra az intézményvezetővel, nevelővel történt egyeztetés után az Intézményen kívül is van mód (amennyiben erre a gyámhatósági határozat lehetőséget ad).

A kapcsolattartás általános szabályai:

A gyermek számára a kapcsolattartáshoz szükséges lehetőségeket (postai költség, telefonálási lehetőség) az Intézmény az alábbiak szerint biztosítja:

- A gyermekek az Intézményben található telefonról a gyámhatóság, ennek hiányában az intézményvezető által meghatározott időpontban, felnőtt segítséggel hívhatják közvetlen hozzátartozóikat. A gyermek telefonhívást a kapcsolattartásra jogosult hozzátartozótól az Intézmény telefonjára hétköznapi, hétfvégén és ünnepnapokon 8.00–18.00 óra között fogadhat. *(A kimenő telefonokat csak a gyermekfelügyelő, illetve a nevelő indíthatja, maximális időtartama 5 perc. Ha tovább tartana a kapcsolattartás, a szülőnek kell visszahívni a gyermeket.)*
- A gyermekek leveleiket a szolgálatot teljesítő nevelőknek, gyermekfelügyelőknek adhatják át, melyeket naponta postára adunk. Kimenő ideje alatt a levelet a gyermek is feladhatja.
- A gyermekek leveleiket naponta nevelőiktől, gyermekfelügyelőiktől, gondozóiktól kapják kézhez. A gyermeknek érkező levelet visszatartani, felbontani tilos!
- Ajándékot, csomagot a gyermek hozzátartozójától mindenkor elfogadhat, de az nem tartalmazhat könnyen romló élelmiszert, szeszesitalt, dohányárut, kábítószert és szűrő-vágó eszközt.

5.2. Látogatás rendje:

Amennyiben valaki az intézmény működésére vonatkozó felvilágosítást kér, ezen joga gyakorlása során köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amely az intézmény rendeltetésszerű működését vagy a gyermekek jogait aránytalanul sérti vagy akadályozza. Amennyiben az intézmény működésével kapcsolatos felvilágosítást kérő személy személyesen kívánja felkeresni az intézményt, úgy arra – a belépésre jogosító megfelelő jogalap igazolása mellett – csak az intézményvezetővel előre egyeztetett időpontban kerülhet sor. A gondozási helyen ellátott tizennyolc év alatti gyermekekről kamerafelvétel készítéséhez, annak felhasználásához elengedhetetlen a törvényes képviselő (szülő vagy gyermekvédelmi gyám) hozzájárulása és figyelemmel kell lenni arra is, hogy a gyermekek érdekeivel nem lehet ellentétes a kamerafelvétel készítése, illetve annak felhasználása. Mindezekre tekintettel a gyermekek pártpolitikai célú szerepeltetése, illetve a gyermekekről készült felvételek pártpolitikai célra történő felhasználása még az önkéntességgel, a beleegyezéssel vagy a szülői hozzájárulással sem igazolható, ezáltal tilos.

5.3. Az Intézmény kapcsolata az iskolákkal

Az újonnan bekerülő gyermek esetében az első lépés a gyermek oktatási szükségletének feltérképezése, a számára megfelelő iskolatípus megkeresése. Amennyiben rendelkezésre áll a Pedagógiai Szakszolgálat véleménye, annak módosítását kezdeményezi az Intézmény a helyi köznevelési intézmény kijelölése céljából. Ha nem áll rendelkezésre ilyen szakvélemény, de indokolt lenne a gyermek számára annak elkészítése, akkor a gyermekvédelmi gyámmal együttműködve felkéri a területileg illetékes Tanulási

Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottságot a vizsgálat lefolytatására.

A gondozottak iskolai előrehaladását szükség esetén az Intézményben alkalmazott fejlesztőpedagógus/gyógypedagógus pedagógiai, gyógypedagógiai egyéni fejlesztési terv alapján segíti.

Amennyiben a gyermek tanulásához nincs szükség speciális iskolatípusra, úgy a városban található általános iskolákat keressük meg a gyermek felvételével kapcsolatban.

Az iskolákkal való kapcsolattartás a nevelők közvetlen feladata.

6. Szabadidő

A nevelők, gyermekfelügyelők és a gondozásba bevont szakemberek rendszeresen szerveznek az Intézményben szabadidős tevékenységet és életkortól függően akár kísérettel is biztosítják az Intézményen kívüli kulturális, szórakoztató és sportprogramokon való részvételt.

Lehetőségek az Intézményben:

- kulturális foglalkozások,
- sportfoglalkozások,
- terápiás foglalkozások.

Igény szerint részt vesznek a városi rendezvényeken, kulturális, színházi előadásokon, időszakos kiállításokon is, a saját szervezésű programok mellett. Erre anyagi fedezet az ellátmányból vagy az Intézménytől külön igényelt összegből biztosított.

A szabadidős tevékenység részeként is megjelenik a beutalt gyermekek tehetséggondozása, amelyet a gyermekek igényeinek, a tehetségek felkutatásának és felismerésének megfelelően kerül gondozásra. Az Intézmény keretein belül kiaknázott lehetőségek mellett nyomon követik a városi egyesületek, csoportok működését is, hogy adott esetben a tehetséggondozást külső segítők bevonásával is folytatni lehessen.

7. Ellenőrzés, értékelés

7.1. A munkatársak ellenőrzése intézményi szinten

Az Intézmény vezető havi szinten végez ellenőrzést az alábbiak szempontok szerint:

1. Jelenléti ív naprakész vezetése (beosztás szerint).
2. Szabadságok nyilvántartása (szabadságos karton).
3. Szabadságok: kiírása, időarányos kiadása.
4. A munkatársak továbbképzési kötelezettségének teljesítése érdekében nyilvántartás vezetése.
5. Fejlesztőpedagógus munkanaplójának és fejlesztő munkájának ellenőrzése.
6. Pszichológus munkanaplójának és jelenlétének ellenőrzése.
7. Nevelők délutáni tanfoglalkozásainak, valamint a gyermekek között eltöltött idejének az ellenőrzése.
8. Csoportnapló vezetése.
9. Kapcsolattartási napló vezetése.
10. Gondozási napok nyilvántartása.

11. Élelmiszer norma felhasználása.
12. Befogadás – távozás kiértékelés szabályosságának ellenőrzése.
13. Személyes okmányok megléte, érvényessége (személyi, lakcímkártya, TAJ, közgyógyellátási igazolvány, adó igazolvány).
14. A GH-1 elkészítése, a „Gyermekcink védelmében” informatikai rendszer (továbbiakban: GYVR) rendszer naprakész és szabályszerű vezetése.
15. Szakértői vélemény felhasználásra került-e a GH-1 elkészítésénél, felhasználják-e a nevelésben.
16. Engedély nélküli eltávozásról készült jegyzőkönyvek.
17. Zsebpénz nyilvántartás.
18. Ruhakarton vezetése.
19. Gyermek ruházatának ellenőrzése, évszaknak megfelelő-e.
20. Élettörténeti könyvek vezetése.
21. Gyermekönkormányzat működése, jegyzőkönyvek
22. Szabadidős program tervezetek, megvalósult szabadidős programok.
23. Értékelés, értékelési rendszer működése.
24. Tanúsítvány kifüggesztése, Házi rend kifüggesztése.
25. Gyermekjogi képviselő nevének, elérhetőségének kifüggesztése.
26. Étlap kifüggesztése, ellenőrzése.
27. Étkeztetés, főzés.
28. Élelmiszerkészlet.
29. Tisztasági készlet.
30. Taneszköz, tanszer készlet.
31. Tisztaság, rend (szekrények, szobák, hálók, vizes helyiségek).
32. Ébresztés, reggeli készülődés, iskolába indulás.
33. Esti napirend (vacsora, készülődés a lefekvéshez).
34. Késő esti ellenőrzés (alkalomszerűen) - éber szolgálat ellenőrzése.
35. Játékok, sporteszközök: van-e elég, kell-e pótolni.
36. Épület, eszközök, berendezések (hibák, hiányosságok jelzése).
37. Udvar, porta rendje.

7.2. Az Intézmény hatósági ellenőrzése

Hatósági ellenőrzést évente végez a Pest Vármegyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya, valamint a Pest Vármegyei Főügyészség. Az ellenőrző hatóság fogadását az Intézményvezető koordinálja, a vizsgálatra történő felkészülés intézményi szinten valósul meg. Az Intézmény valamennyi munkatársa köteles segítséget nyújtani, konstruktív együttműködést tanúsítani az ellenőrző hatóság felé.

8. A szolgáltatást nyújtók feladatai

8.1. Dokumentációk vezetése

Az intézményi csoportokban a dokumentáció vezetése kötelező.

- Ügyeleti napló

A csoportban történő fontos információk, cselekmények, események pontos leírását tartalmazó ügyeleti napló. Az ügyeleti napló vezetésének a célja: a munkatársak és az Intézmény vezetésének tájékoztatása a történésekről, a folyamatokról a csoport életében. A naplót a szolgálatot teljesítő munkatárs vezeti, a történések, fontos közölnivalók pontos bejegyzésével. Munkaideje végén azt lezárja és aláírásával hitelesíti.

- Regisztrációs napló

A csoportban gondozott gyermekek neveit, státuszát, bekerülésének és elbocsátásának időpontját tartalmazó regisztrációs napló.

- A gyermek egyéni iratanyag

A gyermekek egyéni iratanyaga, mely a gyermek helyzetével, állapotával kapcsolatban született valamennyi iratot, és személyi adatot tartalmazza, továbbá a Kapcsolattartási naplót és a gyermek havi értékelőlapját.

- A zsebpénz-nyilvántartó lap

Az előírásoknak megfelelő formátumú Zsebpénz-nyilvántartó lap, mely tartalmazza a gyermek zsebpénz felhasználását, annak időpontját, aktuális egyenlegét, az átvétel igazolását.

- Kapcsolattartási napló

A gyermekkel történő mindennemű kapcsolattartás ebben a naplóban kerül rögzítésre, azt az ügyeletben lévő dolgozó vezeti és látja el kézjeggyével.

- GYVR

A GYVR jogszerű használata Intézményi szinten történik, az Intézmény vezető gondozási hely vezetői jogosultsággal rendelkeznek a rendszerben az Intézményre, mint gondozási helyre vonatkozóan. A gondozási hely felhasználói szerepkört a gyermekvédelmi ügyintéző, a növendékügyi előadó, illetve a nevelő munkakörben foglalkoztatott munkatárs láthatja el. A rendszerben az előírásoknak megfelelően rögzíteni szükséges a gyermek GH-1, valamint a helyzetértékelést GH-3 adatlapot, amelynek szakmai megfelelőségét az intézmény vezetője, mint gondozási hely vezető minden esetben ellenőrzi, illetve jóváhagy. Az intézményvezető rendszeresen ellenőrzi a rendszerben lévő gondozottak adatainak, feltöltött dokumentumainak megfelelőségét, eltérés esetén jelzést tesz az Intézmény igazgatója felé az adattartalomban történő javítás, módosítás kezdeményezése érdekében.

Az Intézménnyel kapcsolatos adminisztrációt, dokumentációt és levelezést az intézményvezető iránymutatásával végzik az Intézmény munkatársai. A gyermekvédelmi ügyintéző az intézményvezető útmutatása alapján vezeti, és karban tartja a gyermek gondozásával, nevelésével kapcsolatos dokumentációt.

A fentiekén túl az intézményvezető a munkatársak bevonásával éves, havi, heti Munkatervet készít. Az elvégzett munkáról a vezetői értekezleten beszámol, és elkészíti az éves átfogó írásos Szakmai Beszámolót.

Az Intézmény a Szociális munka etikai kódexét tartja magára nézve kötelező érvényűnek.

Az ellátottak és hozzátartozóik adatait az Intézmény munkatársai az adatvédelmi jogszabályokban és a Gyvt. adatkezelésre vonatkozó szabályainak megtartásával kezelik.

8.2. A szolgáltatók szakmai felkészültségének biztosításának módja

A minőségi szakmai munka biztosításának egyik sarkalatos eleme a munkatársak kiválasztása.

Ebben a folyamatban a megismerés /a pályázót/ és a megismertetés /a feladatot/ a legfontosabb.

A kiválasztásnál nem csak a megfelelő végzettséget, képesítést kell számba venni, hanem a megfelelő személyiséget kell megtalálni az adott munkakörre. A „beválásban” segítséget jelenthet, ha előre a tényleges munkavégzés megkezdése előtt megismeri a szakma- specifikus információkat, és úgynevezett próba napon közvetlen tapasztalatot szerez a leendő munkatárs, a Szakmai Egység vezető segítségével mellett. A szakmai feladatokra történő előkészülés jegyében, döntésében megerősödhet a pályázó és a munkáltató is. A kiválasztási folyamatba szükség esetén a pszichológus is bevonható.

A humán erőforrás megőrzésének, fejlesztésének érdekében össze kell állítani az egyéni képzési, továbbképzési és a szervezetfejlesztési igényekre építve egy olyan képzési, továbbképzési koncepciót, amelyben minden munkatárs megtalálja a számára fontos tartalmat.

Folyamatosan tervezni kell a továbbképzési kötelezettségnek megfelelően a továbbképzési pontok megszerzésének ütemét, erről pontos nyilvántartást kell vezetni.

Fontos fenntartani az önképzési igényt, a tudatos választást az érdeklődés és az esetlegesen fejlesztendő képességek, készségek mentén.

A képzések általában elméleti információk átadását szolgálják, amelyek igény szerint szervezhetők belső és külső előadók bevonásával. (Pl. a kamaszkori sajátosságok megismertetésére, a droghasználat felismerésére, agressziókezelés stb.)

A konferenciák lehetőséget teremtenek a tágabb szakmai körben szerzett információk megismerésére, szakmai kapcsolatok építésére. (Pl. a gyermekvédelmi rendszert érintő jogszabályi változásokra vonatkozó rendezvények.)

A tréningek bizonyos, a munkahelyi viselkedéssel, munkavégzéssel /ideértve a felnőttek személyiségének használatát/ összefüggő jelenségek szimulált, a valóságot hűen illusztráló, ahhoz hasonló játékok kipróbálását, saját élményként való megtapasztalását, és a tapasztaltak adaptálását jelentik a munkahelyi környezetre. (Pl. konfliktuskezelés, kiégés elleni tréningek stb.)

A szupervíziók egyrészt a szakemberekben keletkező érzelmi reakciók megfelelő feldolgozását, másokkal történő megosztását célozzák annak érdekében, hogy a feszültségek, indulatok oldódjanak. Másrészt a munkatársak szakmai készségei fejlődjenek saját tapasztalataik felhasználásával, ahol az önismeret fejlődése által bővül a szakmai hozzáértés.

A belső és külső képzési lehetőségeket szükséges átgondolni, betervezni a munkavégzés zavartalan biztosítását szem előtt tartva. Az ingyenesen elérhető, vagy kedvező áron meghirdetett lehetőségek felkutatása az Intézmény vezetőtestületének

folyamatos feladata.

A képzési, továbbképzési alkalmak szervezhetőek közösen is a szakmai team tagjainak. Ilyenkor a legnagyobb járulékos előny, hogy a közös, együttes, pozitív élményen keresztül, a csapathoz tartozást, annak megtartó erejének érzését is erősítjük a résztvevőkben.

A fentiek mellett a jogszabályi előírásoknak eleget téve az Intézménybe felvételt nyert, szakmai munkakört betöltő munkatársak számára az Intézmény megszervezi és lebonyolítja a belső speciális gyermekotthoni képzést.

8.3. Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme

Az Intézmény minden lakójának és dolgozójának kötelessége mások tulajdonának védelme. A gyermekek értéktárgyaikat, készpénzüket a nevelői szobában elhelyezett páncél-szekrényben, illetve az Intézményt működtető Intézmény házi pénztárában tanúk jelenlétében, elismervény kiállításával mellett átmeneti időre megőrzésre leadhatják.

Az Intézmény valamennyi dolgozójának és a gyermekeknek egymáshoz való viszonya a személyiség tiszteletére, a kölcsönös tapintatra, udvariasságra, megértésre és a toleranciára épül.

Az Intézmény vezető köteles:

- gondoskodni a dolgozók foglalkozásbeli titoktartási kötelezettségének érvényesítéséről és a gyermekek jogainak tiszteletben tartásáról,
- betartatni az intézményt működtető intézmény valamennyi dolgozójára vonatkozó magatartási és titoktartási szabályzatot,
- bizonyos ügyekben az Érdekképviselői Fórum felé történő tájékoztatást megadni.

A gondozottak jogainak védelme:

Az Intézményben elhelyezett gyermek joga különösen, hogy életkorához, egészségi állapotához, fejlettségéhez, valamint egyéb szükségleteihez igazodóan

- állandóságot, érzelmi biztonságot nyújtó teljes körű ellátásban, gondozásban, - nemzetiségi, etnikai és vallási hovatartozását figyelembe vevő - megfelelő nevelésben, oktatásban és érdekei érvényesítésére megfelelő törvényes képviselőben részesüljön,
- gondozási helyének megváltoztatását, gyermekével vagy testvéreivel való együttes elhelyezését kezdeményezze,
- felzárkóztató, tehetségfejlesztő programokon és érdeklődésének megfelelő szabadidős foglalkozásokon vegyen részt,
- vallási vagy lelkiismereti meggyőződését szabadon megválassza, kinyilvánítsa és gyakorolja, valamint hit- és vallásoktatásban vegyen részt,
- véleményt nyilvánítson a részére biztosított nevelésről, oktatásról, ellátásról, a személyét érintő kérdésekben meghallgassák, tájékoztassák,
- érdekei képviselőjére gyermekönkormányzat létrehozását kezdeményezze,
- támogatást kapjon gondozójától, törvényes képviselőjétől családi környezetébe való visszatéréséhez,
- családi környezetébe való visszatérését kezdeményezze,

- személyes kapcsolatait ápolhassa,
- a személyes tulajdon szokásos tárgyaihoz fűződő jogait gyakorolhassa,
- utógondozói ellátásban részesüljön.

Az Intézményben elhelyezett gyermeket - helyzetére való tekintettel - fokozott védelemben kell részesíteni. Az Intézményben elhelyezett gyermek

- egészségügyi ellátására, személyisége korrekciójához szükséges terápiára az állapotának megfelelő és a többi gyermek biztonságát védő módon, továbbá
- gondozása és nevelése során jogait, személyes szabadságát korlátozó intézkedés alkalmazására csak feltétlenül indokolt esetben önmaga vagy mások veszélyeztetése esetén kerülhet sor.
- A magánélet védelme kiterjed a fizikai és az interneten megvalósuló zaklatásra egyaránt. Az egyén méltóságát és magánélethez fűződő jogát biztosítani kell a közösségi médiatérben is. Ezen jogok gyakorlásába történő beavatkozás csak törvényben meghatározott esetben lehetséges, nem lehet önkényes, valamint a beavatkozásnak észszerűnek és arányosnak kell lennie. A beavatkozást indokolhatja nemzetbiztonsági, közbiztonsági vagy az ország gazdasági jólétének érdeke, zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, valamint mások jogainak és szabadságának védelme. Ezen jogok megsértése esetén a gyermekeknek hozzá kell férniük a panasztételi eljárásokhoz és megfelelő jogorvoslathoz. A gyermekek magánélethez való jogainak védelméből következik, hogy az intézményvezetőnek joga van korlátozni az intézménybe való belépést, ha azt az intézményben élő gyermekek ellátási szükséglete (életkora, egészségi állapota, fogyatékosága, pszichés tünetei, beilleszkedési vagy magatartási zavarai stb.), az intézményben folyó nevelési munka zavartalanságának biztosítása, és általánosságban az intézményben élő gyermekek jogainak, mindenkifelett álló érdekeinek érvényre juttatása megköveteli. A gyermeki jogok tisztelete olyan politikai és alkotmányos kultúrát feltételez, amelyben a gyermekek nem lehetnek pártpolitikai tevékenység díszletei vagy eszközei.

A személyes gondoskodást végző munkatársak jogainak védelme:

A szakemberek, a munkakörük ellátásához számos információt és dokumentumot meg kell, hogy ismerjenek, amelyek a kötelességeik teljesítéséhez, a munkavégzés konkrét lépéseihez szolgálnak információval /pl. jogszabályok, szabályzatok, munkaköri leírás, Szociális Munka Etikai Kódexe stb./.

A biztonságos és megtartó munkahelyi légkör elengedhetetlen eleme, hogy jogaikkal is tisztában legyenek. Ennek érdekében nyilvánossá kell tenni az Intézmény munkaiügyi irodájának, Közalkalmazotti Tanácsának képviselőit és elérhetőségeit.

Biztosítani kell a jogszabályok megismeréséhez szükséges internetes hozzáférést, a vezetői értekezleten elhangzott, munkavállalókat is érintő információk továbbadását.

A Szakmai Egység dolgozói, jogaik védelmével kapcsolatosan szóban és írásban is fordulhatnak a Szakmai Egység vezetőjéhez és az Intézmény igazgatójához, akik kötelesek 15 napon belül választ adni a felmerülő kérdésre, esetleges panaszra.

9. Érdekképviselet

Az Intézményben ellátottak jogainak védelme minden szakembernek kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

Tevékenységük során biztosítaniuk kell az ellátottak meghallgatáshoz, szabad véleménynyilvánításhoz, tájékoztatáshoz való jogát.

Ismertté kell tenni a panasztétel törvényben meghatározott módját, jogsértés esetén az eljárás kezdeményezésének lehetőségeit, érdekeik érvényesítéséhez biztosítani szükséges a Gyermekönkormányzat létrehozásának feltételeit.

Az ellátást az életkorhoz, egészségi állapothoz, személyiség fejlettségéhez, valamint az egyéb szükségletekhez igazodóan kell biztosítani, állandóságot, érzelmi biztonságot nyújtó pedagógia környezetben.

A nevelés, gondozás során tiszteletben kell tartani a nemzetiségi, etnikai hovatartozást és biztosítani a szabad vallásgyakorlást.

Meg kell szervezni az oktatás, felzárkóztatás, tehetségfejlesztés, szabadidős foglalkozások rendjét.

Továbbá pedig

- támogatni kell a családi és egyéb személyes kapcsolatok ápolását,
- segíteni kell a családi környezetbe való visszatérést, ill. az önálló életkezdet,
- kérelemre utógondozói ellátást, illetve utógondozást biztosítani,
- garantálni kell a gondozottak személyes tárgyainak, tulajdonuk védelmét.

A szülőket rendszeresen tájékoztatni kell a gyermekük elhelyezéséről, a kapcsolattartás módjáról, az Intézményben folyó pedagógia munka céljáról, a gyermeküket érintő lényeges kérdésekről.

Amennyiben lehetséges, a szülőt be kell vonni a gyermek iskolájának, életpályájának megválasztásába, az Intézmény jeles programjain való részvételbe.

A fentiek megismerésének érdekében, az Intézmény hirdetőtábláján kell elhelyezni a Házi- és Napirendet, programokat, és a panasztétel módjáról szóló tájékoztatást.

A gyermeki jogok minél szélesebb körű érvényesülésének érdekében, az Intézmény gondoskodik arról, hogy az ellátottak és a szülők számára megismerhető legyen a gyermekjogi képviselő neve, telefonszáma, fogadóóráinak helye és időpontja.

A gyermekjogi képviselő által írásban tett észrevételekre, megkeresésekre 15 napon belül válaszolni kell, ill. a megtett intézkedésekről írásban tájékoztatni kell a panaszt, észrevételt tevő személyt.

Gyermekönkormányzat

A Szakmai Egységekben elhelyezett gyermekek, fiatalok érdekeik képviseletére 3 fős Gyermekönkormányzatot hoznak létre. A Szakmai Egységekben létrehozott Gyermekönkormányzatok az Igazgató által jóváhagyott saját szervezeti és működési

szabályzatuk alapján működnek. A Gyermekönkormányzat a gyermekeket, fiatalokat érintő valamennyi kérdésben véleményt nyilváníthat az Intézmény vezetőjénél és az igazgatónál.

A Gyermekönkormányzat képviselője - szavazati joggal – részt vesz az Intézmény Érdekképviselési Fórumában. A Gyermekönkormányzat működését egy, a Szakmai Egység vezetője által megbízott, szakmai munkakörben foglalkoztatott dolgozó segíti.

Az üléseken legalább évente egy alkalommal, előre egyeztetett időpontban részt vesz a gyermekjogi képviselő, aki tájékoztatást ad a gyermekek jogairól, azok érvényesíthetőségéről, valamint az ő elérhetőségéről. A gyermekjogi képviselő előre egyeztetett időpontban fogadóórát tart a gyermekek számára az Intézmény helyiségében.

A Szakmai Egységben élők választott képviselői szervezik az önkormányzati üléseket, dokumentálják az ott elhangzottakat és képviselik az Intézmény lakóinak véleményét az ellátásukkal kapcsolatban. Közvetítik ötleteiket, kívánságaikat, kezelik a panaszládát. Kiváló eszköz a gyermekek autonómia-élménye fejlesztésére. Működtetése által a gondozottak kompetencia-érzése, önértékelése gazdagodik.

A demokrácia gyakorlásához szükséges készségek, képességek kialakításának színtere. Megtanulhatók, az érdekképviselés módjai, eszköztárai. Az érdekek összehangolása, konfliktusok kezelése, véleményalkotás, döntés előkészítés, döntés. Alakulhat vitakultúrájuk, meggyőző érvelésük, kompromisszumképességük. Közreműködnek a Házirend, Napirend elkészítésében, véleményt nyilvánítanak az értékelő rendszerrel kapcsolatban.

Érdekképviselési Fórum

A gyermekek érdekvédelmének szabályozott fóruma. Az Érdekképviselési Fórum működésének szabályait a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekvédelmi intézményekben létrehozott érdekképviselési fórumok megalakításának és tevékenységének szabályairól szóló igazgatói utasítás tartalmazza.

A gyermek szülője, vagy más törvényes képviselője, valamint a Gyermekönkormányzat és a fiatal felnőtt, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdekképviselési közösség a Házirendben foglaltak szerint írásban panasszal élhet az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében, vagy a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézményi dolgozó kötelezettségzegése esetén, valamint a Gyvt. 136/A. §. szerinti iratbetekintés megtagadása kapcsán. Az Intézmény vezetője, illetve az Érdekképviselési Fórum köteles a panaszt kivizsgálni, és tájékoztatást adni az orvoslás lehetséges módjairól.

Az Érdekképviselési Fórum szavazati jogú tagjai:

- a Gyermekönkormányzat képviselője,
- az ellátásban részesülő gyermek törvényes képviselője, ill. a fiatal felnőttek képviselői,
- az Intézmény dolgozóinak képviselői,
- az Intézmény fenntartó képviselője.

10. Kapcsolatrendszer a területileg illetékes pszichiátriai gondozóval

A 14 év alatti gyermek esetében a budapesti Szent Rókus Kórház pszichiáter szakorvosa javaslatára a területileg illetékes szegedi Gyermekpszichiátriai Osztályra kerülhet a gyermek.

A 14 év feletti gyermek esetében szintén a budapesti Szent Rókus Kórház pszichiáter szakorvosával tart kapcsolatot az Intézmény, aki a gyógyszerfelírásban, kórházi szakellátásba utalással segíti a szakmai egységet.

Állandó gyógyszeres terápiában részesülő gyermekek részére a szükséges gyógyszerek felírását, az adagolást, annak megváltoztatását, a szükséges terápiát is a helyi szakorvos felügyeli. Minden gyermek egyéni kartonnal rendelkezik a szakorvosnál, amelyen az orvos a vizsgálat tényét, célját, szükséges gyógyszerek adagolását, módosításokat rögzíti.

11. Eredmények

Eredménynek tekintjük a gyermekek szocializációs szintjének sikeres, pozitív irányba történő elmozdulását, amely indokolhatja a későbbiekben a gondozási hely megváltoztatását.

Ugyancsak eredménynek tekinthető a gyermek az Intézményben eltöltött ideje alatt történő felkészítése az önálló életvitelre, hogy nagykorúvá válása esetén a társadalomba beilleszkedni tudó, munkaképes felnőtt váljék belőle.

Eredményként jelentkezik munkánk során az is, ha a gyermeket sikerül az iskolai keretek közé visszaintegrálni, csökken az egyéni tanrend szerint tanulók száma, ha a gyermeket be tudjuk vonni a mindennapos tanulásba, a tudás megszerzését értéként tudjuk eléjük állítani.

12. Eszközök, felszerelések jegyzéke

Az Intézményben leltáríven rögzítjük a meglévő felszerelési tárgyakat, eszközöket, bútort. Évente selejtezéssel oldjuk meg az elhasznált, használhatatlanná, feleslegessé vált tárgyak törlését a leltárról.

Az éves leltár során az újonnan vásárolt eszközöket, műszaki cikkeket, bútorokat feltüntetjük.

13. Szakmai kiegészítés – bevezetett rendszerek

Az Intézmény működését a vonatkozó jogszabályi előírások folyamatos és teljes körű betartása mellett, a családból kiemelt gyermek felé támogató-segítő-gyógyító attitűd alkalmazásával kívánja megvalósítani.

A külső és a belső erőforrások kiaknázásával, a hatékony és eredményes szakmai tevékenység az Intézményben élő gyermekek és a dolgozók széleskörű összefogásával érhető el.

Az Intézménybe kerülésének első pillanatától fogva feladatunk átvenni a család szerepeit, státusát és a szocializációs folyamatait.

Az uniformizált, érzelemmentes nevelés helyett, mély emberi érzéseken alapuló

kapcsolatokra kell törekedni minden gyermek esetében.

Személyre szabott törődéssel biztosítani kell a családból kiemelt gyermek életminőségének a javulását. Képessé kell tenni a gondozottakat a problémájuk felismerésére és a megfelelő segítség igénybevételére, ezáltal önálló életvezetés kialakítására, illetve a sikeres társadalmi beilleszkedésre.

Biztosabb és sikeresebb jövő reményét kell ajándékozni a család nélkül felnövekvő gyermekeknek.

Az Intézmény a gondozottak részére nevelési alapelveink alkalmazásával, rövid- és hosszú távú célokat fogalmaz meg, amelyeknek megvalósulását, személyre szabottan a gyermekek élményvilágához indirekt módon közelítve: programokon, játékokon, gyakorlatokon, beszélgetéseken, tematikus foglalkozásokon keresztül valósítja meg.

Nevelési alapelvek

- A gyermek tisztelete. Méltóságának tiszteletben tartása, ennek elvárása a dolgozók és önmaga irányába.
- A gyermek önmagába vetett hitének erősítése, pozitívumainak tudatosítása, fejlesztése.
- A remény megerősítése a gyermekekben (valamire valóság, valakivé válás, reményteli jövő, örömteli perspektívák).
- Biztonságos, stabil, következetes, emocionális környezet megteremtése.
- A gyermek szocializációjának közösségi neveléssel való biztosítása, ugyanakkor az egyedüllét biztosítása.
- Világos, átlátható, következetes, ésszerű szabályrendszer, nyílt kommunikáció a felelősségi határok tiszta meghatározására. Ez elősegíti a normakövető magatartás kialakulását, amelynek segítségével ebben a közegben megtanul tájékozódni, biztonságban érzi magát és képes lesz a felelősség vállalására, ami a későbbiek során elengedhetetlenül szükséges a sikeres társadalmi integrációjához.
- Feladatmegosztáson alapuló értékrend, amely lehetővé teszi a szabad döntést a felkínált lehetőségek és eszközök közül.

A mindennapos tevékenység során szem előtt tartott nevelési elvek:

- Otthonosság megteremtése.
- Nyitottság.
- Demokratizmus elve.
- Kötelező és szabadon választott tevékenységek egysége.
- Tanulás és szabadidő egysége.
- Tevékenységközpontúság elve.
- Alkotó tevékenység elve.
- A játék, a tanulás, a munka integrációjának elve.

A nevelési elvek megvalósításával az alábbi területeken érhető el pozitív fejlődés a gyermekek életében:

- Barátokkal, társakkal, felnőttekkel való kapcsolat.

- Felelősségérzet.
- Életkornak megfelelő érettség, komolyság.
- Önérvényesítés.
- Öszinteség, nyitottság.
- Érzelmi stabilitás.
- Konfliktuskezelés.
- Intézményi közösségbe való beilleszkedés, iskolai közösségbe való beilleszkedés.
- Társadalmi beilleszkedés.

Rövid távú célok

- A múlton való továbblépés megkezdése.
- A feltétlen bizalom önálló megélése.
- Fenntartások, félelmek feltárása, tudatosítása, kezelésének a megtanítása.
- Énkép építés, énkép formálás.
- Valódi értékek megismertetése.
- Tudatos értékkeresésre való igény kialakítása.
- Önértelmező, érzelem vezérelt viselkedés és a gondolkodás rugalmasságának fejlesztése.
- A passzivitás és a belenyugvás jelenségének tudatosítása és visszaszorítása.
- A konfliktuskezelési és agressziókezelési technikák kialakítása, fejlesztése.
- Érdekérvényesítés békés módjainak megtanítása.

Hosszú távú célok

- Gyökereiket ismerő, azok mentén tovább fejlődni tudó személyiségek nevelése.
- A múlt építő módon történő felhasználásának megtanulása.
- A jövőtől való félelem megfogalmazása és az aktív jövőformálásra való ösztönzés.
- Felelős, jogok és kötelezettségek egyensúlyában lévő életstílus kialakítása.
- Önellátásra, függetlenségre való képesség és készség kialakítása.
- Elégedett és a sorsát tevékenyen alakító személyiség nevelése, a jövő, mint örömteli lehetőség tudatosítása.
- Bizalmat adni és elfogadni képes felnőtté válás.
- Egészséges és jó irányba vivő kapcsolatok létrehozására és ápolására képes fiatal nevelése.
- Párkapcsolat kialakítására és ápolására képes felnőttek nevelése, akik képesek saját család alapítására és gyermekek felelős nevelésére.

Adaptációs időszak

A gyermek megérkezésének napjától számított 1 hónap.

Mivel az Intézménybe kerülést determinálja a vármegyei vagy országos Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság (továbbiakban: Bizottság) vizsgálatának eredménye és véleménye, a bekerülés első időszakában alapvetően két fő szakmai szempontot

szükséges szem előtt tartani.

Egyrészt az új környezetbe kerülés következtében a gyermekben lejátszódó pszichés folyamatok megértése. Általánosan minden gyermek esetében beszélhetünk veszteségről, gyászról, kerüljön be akár családi, akár egy másik intézményi környezetből, hisz egy számára fontos személyt, instrumentális környezetet, megszokott életmódot elveszít. Ezért nagyon fontos a gondozó és szakszemélyzet felkészítése, hogy az ebből fakadó reakciókat megfelelően értelmezni és kezelni tudja, valamint hatékony, támogató segítséget nyújtson a gyermeknek.

Másrészt nem csupán a gyermeknek kell megismerkednie az új környezet nyújtotta lehetőségekkel, hanem az őt körülvevő személyeknek is szükséges megismernie az ő képességeit, adottságait, hogy ezáltal tervezhetővé váljon a hatékony, mind intellektuális, mind érzelmi szinten megfelelő fejlesztési lehetőséget biztosító individualizált program kialakítása.

Az adaptációs időszak folyamatát segíti az Intézmény, a gyermek életrendjének sajátos igényeihez igazodó, kevésbé formális megismerését és elfogadását. Ennek több formája, illetve ezek kombinációja lehetséges:

- A bekerülést követő néhány nap elteltével egy közös étkezést követően megkérjük a bekerült gyermeket arra, hogy mondja el, szerinte milyen alapvető szabályok, életrend működik az Intézményben. Az elképzeléseire adott reflexió alapján a gyermek számára körvonalazódnak az együttélési normák, az írott és íratlan szabályrendszer, amelyek interiorizációja ezáltal a gyermek számára természetessé válik.
- A többi gyermek közösen, saját értelmezésében mondja el a bekerülő gyermek számára a legfontosabb életrendi normákat, aki erre reflektálhat. A munkatársak (nevelő, mentor) részvételével, irányított beszélgetés keretében tisztázzák az esetleges félrcértéseket, és ezáltal válik a gyermek számára elfogadhatóvá, ismertté a szabályrendszer.

A gyermek befogadása

Bekerülés az Intézménybe

A munkatársak felkészítését a gyermek fogadására az Intézmény pszichológusa, fejlesztő pedagógusa, vezetője végzi, ismeretátadás keretében.

A gyermek az Intézménybe való tényleges megérkezése kiemelt jelentőségű, hiszen ez jelenti majd számára az imprinting – bevésoedés – alapélményét, az első benyomást arról, hogy immár Ő is részese az adott közösségnek, Intézménynek.

Ennek érdekében legyenek jelen az ott élő gyermekek – lehetőség szerint minél többen – a gyermekvédelmi gyámja, a nevelő, a gyermek mentora, illetve a munkatársak közül, akinek erre lehetősége van. Továbbá fontos szakmai ajánlás az, hogy a gyermeket a volt gondozási helyéről egy számára fontos személy kíséresse, biztosítva a leválás és átgondozás folyamatának zökkenőmentességét.

- A „Vártunk rád”- élménnyel való fogadás azt jelenti, hogy az Intézmény munkatársai, gyermeki közössége várják az új társukat és kísérőjét.
- A kötetlen és oldott hangulatú beszélgetést követően a gyermek leendő szobájában a mentorral és a nevelővel átnézik a ruha- és iratjegyzőket, amennyiben rendelkezik a gyermek ezzel, a mentor segíti a gyermeket a személyes tárgyainak, ruháinak az elhelyezésében, a szoba „belakásában”.
- A kísérőtől való elbúcsúzást követően a gyermek a többi társával együtt egy rövid közös sétát tesz az Intézmény környékén, ahol megmutatják neki a legfontosabb helyeket. Ennek célja egyrészt, hogy a gyermek az első pillanattól egy közösség tagjaként érezhesse magát, másrészt, hogy az esetleges irreális ideái a bezártságról, elszigetelődésről a lehető leghamarabb megszűnjenek.
- A megérkezés első napján sor kerül a többi gyermekkel közösen egy étkezésre, ahol lehetősége nyílik megismerni társait, egyszerűbb ismerkedős játékkal a nevelő, mentor, pszichológus, munkatársak részvételével.

A mentor rendszer

Az adaptációs időszak másik fontos szakmai feladata, a mentor-rendszer működtetése révén válik igazán a gyermek részesevé annak a folyamatnak, ami a beilleszkedést, az ön- és társfogadást serkentheti, optimalizálhatja.

A mentor feladatai, tevékenysége:

- A mentor és a gyermek közötti kapcsolat mélyítése szempontjából fontosak a napi élethelyzetek, mint az orvoshoz való elkísérés, közös vásárlás, hivatalos ügyek intézése, szülői értekezleteken való részvétel.
- A mentor és mentoraljtjai (2-3 gyermek) együtt saját, egyénileg szervezett programokon vehetnek részt, illetve intézményi közös programon a mentor különös figyelmet fordít saját mentoraljtaira, velük együtt éli át a számukra fontos élményeket.
- Tanulásban vagy értelmileg akadályozott gyermek esetén a mentor fokozott figyelemmel kíséri fejlesztését, fejlődését („kis lépések-nagy örömök” elve alapján), kapcsolatot tart azon külső intézményekkel, amelyek biztosítják az előírt fejlesztést – integrációs pedagógiai programmal rendelkező általános és szakiskola, valamint értelmileg akadályozottak esetében speciális általános és szakiskola.
- Tartós beteg gyermek esetén fokozottan figyelemmel kíséri egészségügyi állapotát, szoros kooperációban az egészségügyi ellátórendszer tagjaival, akikkel rendszeresen konzultál. A gyermek számára előírt kezeléseket – pl. állandó gyógyszerelés – a gyermek aktív részvételét – életkori szintjének figyelembevételével – szorgalmazva biztosítja, mindennapi életébe beépítve azt. Annak érdekében, hogy a gyermek megtapasztalja és megtanulja az önálló kontroll gyakorolását betegségének kezelése fölött, csökken a kiszolgáltatottság érzete, elfogadóbbá válik önmagával szemben, énképébe integrálja problémáját, ezáltal csökken a betegségtudata is.
- A mentor és a gyermek közösen vezeti az élettörténeti könyvet, melyben a gyermek élményei, intézményi életének fontosabb pozitív történései, az átélt és megoldott

krízishelyzetek, valamint fényképek, a gyermek számára fontos dokumentumok (levelek, meghívók stb.) kapnak helyet. A naplót a gyermek bármikor olvashatja és Ő is írhat bele, de alapvetően ezt a dokumentációt a mentor vezeti.

- Az adaptációs időszakban a mentor mellett az Intézmény nevelője, pszichológusa, fejlesztő pedagógusa is kiemelt figyelmet szentel a gyermek beilleszkedésének elősegítésében, továbbá felveszi a kapcsolatot a gyermek iskolájával (fejlesztő pedagógus).
- Szükség szerint megvizsgálja a gyermek kapcsolatrendszerét.
- Meghatározza a fejlesztés-támogatás területeit.

Korrekción

A bekerüléstől számított 2. hónaptól, mindaddig, amíg az Intézményben tartózkodik, maximum 2 év. (A Bizottság vizsgálata, illetve szakmai véleménye alapján kivételesen indokolt esetben, a gyermek terápiájának, a tanítási évnek vagy a gyermek képzésben való részvételének a befejezésére tekintettel, legfeljebb egy évvel meghaladhatja a két évet, vagy a speciális szükséglet fennállásáig meghosszabbodhat.)

A megismertetett, elfogadott szabályrendszer, értékelési rendszer az alábbi modulokból épül fel, amelyek rövidtávon segítenek az intézményben élő gyermekeknek beilleszkedni, hosszú távon pedig felkészíti őket a kikerülést követően a társadalom által előírt normák betartásában, a társadalomba történő beilleszkedésben.

1. Érdemtábla:

4 lépcsős fokozatból épül fel. Az Érdemtábla szabályozza a kimenők rendjét, az elvégzendő feladatokat, a megfelelő magatartásformákat, az internet használatát, a közösségi feladatok ellátását, a rongálás és a szándékos károkozás megakadályozását, az épületben történő dohányzás tiltását. Hetente történik értékelés, amelynek során a gyermek előre léphet, visszacsúszhat, vagy marad a helyén az előző heti működése alapján. (1. számú melléklet)

2. SMILE rendszer:

Fordított zseton rendszer smile arcokkal, amelyet mindenki megkap naponta, ezzel szimbolikusan bizalmat előlegzve a házimunka és az iskolai feladatok elvégzéséért, a megfelelő magatartásért. A nap végén a gyerekek a felnőttekkel közösen értékelnek. Ha minden rendben volt a nap folyamán a reggelente megkapott 3 smile arc fennmarad a táblán, ha valamelyik területen nem sikerült a teljesítés, akkor az lekerül a tábláról.

A hét végén, pénteken kerül sor az egész hét értékelésére, egy hétzáró csoportbeszélgetés keretében, ahol összeszámolják a héten összegyűjtött SMILE pontokat.

Akinek a legtöbb smile arca van, az választhat először a Varázsdobozból, ami tartalmaz édességeket, üdítőket, rágókat, és lehetőséget egyéni jutalom kérésére (mozi, strand) is. Csak az nem választhat a Varázsdobozból, aki a héten elveszít 5 smile arcot. A SMILE rendszer segítségével a gyerekek megtanulnak egymásra figyelni, reális, objektív véleményt formálni.

Az értékelés lehetővé teszi:

- pozitív élmények megerősítését,
- a problémák nyílt kimondását és felvállalását,
- a kortársaktól, a közösségtől történő visszacsatolást.

3. Strukturált hét:

- **Hetirend**, amely hétfőtől vasárnapig tartalmaz kötelező, valamint szabadon választható programokat.
- **Hétfő – Kézműves nap**, különböző anyagok és technikák bemutatásával, megtanításával kreativitás fejlesztése.
- **Kedd – Életmód szakkör**, a gyermekek által kiválasztott ételek, sütemények, édességek elkészítése, amit a gyerekek közösen, felnőtt felügyelete mellett elkészítenek, majd elfogyasztanak.
- **Szerda – Számítástechnikai nap**, amikor lehetőség van a számítástechnikai ismeretek bővítésére, internetezésre.
- **Csütörtök – Csobbanó csütörtök**, ezen a napon a helyi strandra vagy valamelyik aquaparkba mehetnek a gyerekek, a szórakozás mellett célunk az egészséges életmódra történő nevelés.
- **Péntek – Sport nap**, az udvari sporteszközök (asztali tenisz, kosár, röplabda, foci) a konditerem használata, vagy a városi sportpályán történő sportolás.
- **Szombaton és vasárnap** – a kapcsolattartás keretein belül a gyerekek elutaznak vagy ők fogadnak látogatókat (amennyiben az illetékes gyámhatóság a kapcsolattartásról másként nem rendelkezik).

Az iskolai szünet ideje alatt minden hétfőn *hétindító beszélgetéssel* indítjuk a napot, ahol a megbeszéljük a gyerekekkel a hétre tervezett megvalósítandó programokat.

Mindennap reggel 8.00 órakor tartunk a gyerekekkel közösen megbeszélést, amelyet az iskolai szünetben *napindítónak* nevezünk el, szorgalmi időszakban a megbeszélést vacsora időszakra tettük, amikor mindenki az Intézményben tartózkodik.

Minden pénteken délután *hétzárót* tartunk, ahol a gyerekekkel közösen értékeljük a hetet, a hét eseményeit, megvalósult programjait.

Hónapzáró beszélgetéseink során közösen értékeljük a hónap eseményeit, megbeszéljük, felkészülünk a következő hónap programjaira.

Integráció

Felkészítés az Intézményből történő kikerülés utáni életre.

Internetes felületet hozunk létre az Intézmény életéről, ahol a szülők, a régebbi növendékeink és az ide kerülő új gyermekek betekintést nyerhetnek programjainkba, megismerkedhetnek Intézményünkkel.

Az itt dolgozó felnőttekkel *2 hetente team megbeszéléseket* tartunk, *havonta munkaértekezletet*, ahol a gyermekekkel kapcsolatos aktualitásokat, eseményeket, beszéljük meg. A felnőttek belső képzéseken, külső tréningeken, képzéseken vesznek részt.

ZÁRADÉK

Jelen Szakmai Program a fenntartó jóváhagyása után lép hatályba, ezzel egyidejűleg a 2024. novemberében napján jóváhagyott Szakmai Program hatályát veszti.

A Szakmai Program elfogadásának nevelőtestületi értekezleti jegyzőkönyve és a nevelőtestületi jelenléti íve jelen dokumentumhoz csatolásra került.

Budapest, 2025. február „14”.

Bíró Endre
igazgató

„A”

Alapozó fokozat

Időtartama: két hét.

Bekerüléstől két hétig vagy visszalépés súlyos vétség esetén.

Kimenő nincs.

Kezdő fokozat

Időtartama: két hét alapesetben, visszaminősítés lehetséges.

Feltétel: alapvető szabályok betartása.

Kimenő: hétfőn és csütörtökön 14-15 óráig egy óra.

Haladó fokozat

Időtartama: két hét alapesetben, visszaminősítés lehetséges.

Feltétel: alapvető szabályok, normarendszer ismerete, gyakorlása.

Kimenő: hétfő, kedd, csütörtök, vasárnap 14-16 óráig két óra, felelősi tisztség adható.

Önálló fokozat

Időtartama: visszaminősítésig.

Feltétele: alapvető szabályok és felelősi rendszerben aktív részvétel, megfelelő normatartás.

Kimenő: hétfő, kedd, csütörtök, vasárnap 14-16 óráig két óra, felelősi tisztség adható, egyéni kimenő egyéni elbírálás alapján adható.

„B”

Alapozó fokozat

Időtartama: egy hét.

Bekerüléstől egy hétig vagy visszalépés súlyos vétség esetén.

Kimenő nincs.

Kezdő fokozat

Időtartama: egy hét alapesetben, visszaminősítés lehetséges.

Feltétel: alapvető szabályok betartása.

Kimenő: hétfőn és csütörtökön 13.00-17.30 óráig.

Házimunka és fürdés 17.30 után.

Haladó fokozat

Időtartama: egy hét alapesetben, visszaminősítés lehetséges.

Feltétel: alapvető szabályok, normarendszer ismerete, gyakorlása.

Kimenő: hétfő, kedd, péntek, vasárnap 13.00-18.00 óráig, felelősi tisztség adható.

Házimunka és fürdés 18.00 óra után.

Önálló fokozat

Időtartama: visszaminősítésig.

Feltétele: alapvető szabályok és felelősi rendszerben aktív részvétel, megfelelő normatartás.

Kimenő: hétfő, kedd, szerda, 13-18 óráig + 1 óra egyéni elbírálás alapján adható,
péntek, szombat 14-21 óráig 17 órára visszajön, de vacsora után kimehet
ismét.

A „B” verzióból a kimenőről való FÉL óra késés után
visszakerül a gyerek az „A” verzió alapozójába.

SMILE TÁBLÁZAT

Név	SZOMBAT		VASÁRNAP		HÉTFŐ		KEDD		SZERDA			CSÜTÖRTÖK			PÉNTEK						
	H	D	H	D	H	D	H	D	H	D	M	I	H	D	M	I	H	D	M	I	
	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺
	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺
	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺
	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺
	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺
	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺
	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺
	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺
	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺
	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺
	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺

H – házi munka

D – drogmentes nap

M – magatartás

I – iskola, tanulás itthon

